

**ІНТЕНСИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЖИВОЇ МАСИ ПРИ ВІДГОДІВЛІ
«ФЕРМЕРСЬКИХ» ПІВНИКІВ НОВОГО ВІТЧИЗНЯНОГО М'ЯСО-ЯЄЧНОГО
ГІБРИДА**

Катеринич О. О., Панькова С. М., Захарченко О. П.

Державна дослідна станція птахівництва НААН

Проведено порівняльний аналіз живої маси та показників її формування при відгодівлі півників нового вітчизняного гібрида курей м'ясо-яєчного напрямку продуктивності. Отриманий гібрид має проміжну живу масу у порівнянні із вихідними формами та не вірогідно поступається батьківській лінії за інтенсивністю (0,9; 0,92) та напругою росту (0,48; 0,50) маси тіла. Гібрид характеризується високою життєздатністю молодняку (збереженість 100% проти 96,7-98,3% у вихідних форм) та живою масою при відгодівлі 12-тижневих півників (2532,3 г).

Ключові слова: кури, гібрид, вихідні форми, інтенсивність формування

Протягом багатьох століть справжньою прикрасою українського подвір'я була і залишається сільськогосподарська птиця. Саме тому значна кількість сучасних порід походять із селянських господарств. Така птиця була створена шляхом схрещування місцевої безпородної птиці з культурними високопродуктивними породами при подальшому масовому відборі за різними ознаками.

Україна щорічно нарощує виробництво продукції птахівництва (як харчових яєць, так і м'яса). Валове виробництво яєць знаходиться на рівні 19,5 млрд. штук яєць, м'яса птиці – до 1,5 млн. тонн. Як і у більшості країн в світі, ця галузь об'єднує спеціалізовані сільськогосподарські підприємства та дрібні, фермерські і присадибні господарства населення. Першими виробляється біля 85,8 % м'яса птиці (1,28 млн. т) та 65,1 % харчових яєць (12,7 млрд. штук) [1].

На жаль, більшість у виробництві м'яса птиці займають курчата-бройлери (92 %). Зростанням асортименту за рахунок м'яса різних видів сільськогосподарської птиці (кури, качки, гуси, індики) ми вдячні саме дрібним, фермерським та присадибним господарствам населення.

Не зважаючи на це, такому „присадибному” ринку в нашій країні приділяється вкрай мало уваги. Племінна база країни повністю зруйнована, генетичні ресурси вітчизняного походження, не зважаючи на загальну тенденцію щодо зростання галузі, постійно зменшуються. Забезпечення населення якісним молодняком сільськогосподарської птиці для виробництва яєць та м'яса через мережу інкубаторно-птахівницьких станцій і племінних господарств не діє.

Не дивлячись на це, науковцями Державної дослідної станції птахівництва Національної академії аграрних наук (у минулому Інститут птахівництва НААН) продовжується спрямована робота на виведення нової яскравої та продуктивної птиці.

Виведені в Інституті птахівництва популяції м'ясо-яєчних курей з різним забарвленням оперення користуються великим попитом у власників присадибних та фермерських господарств України та країн ближнього зарубіжжя завдяки комбінованому типу продуктивності, високій життєздатності птиці та привабливому зовнішньому вигляду [2]. Добре виражений подвійний тип продуктивності та високі адаптивні якості цієї птиці сприяють використанню її як батьківської форми при отриманні м'ясо-яєчних гібридів.

Як материнська форма при отриманні гібридів комбінованого типу продуктивності можуть використовуватися кури аборигенної породи “Полтавська глиняста”, яка характеризується відмінною пристосованістю до місцевих умов розведення, високою життєздатністю, підвищеною стійкістю до неопластичних захворювань, має ніжне соковите м’ясо і затверджена як нове селекційне досягнення Наказом Міністерства аграрної політики України №781/111 від 6.11.07 [3].

Мета досліджень - визначення живої маси та показників її формування при відгодівлі півників нового вітчизняного м’ясо-ячного гібрида.

Матеріал, методи і результати досліджень. Дослідження проведені на експериментальній фермі “Збереження державного генофонду птиці” Державної дослідної станції птахівництва НААН. До вирощування протягом 12 тижнів життя було залучено 3 групи півників починаючи з добового віку: К1 – батьківська форма, лінія Г2 породи плімутрок білий вітчизняної селекції (рис. 1); К2 – материнська форма, лінія 14 породи полтавська глиняста (рис. 2); Д – гібрид, отриманий із використанням вищезазначеної птиці (рис. 3).

Рис. 1. Лінія Г2 породи плімутрок білий (батьківська форма)

Рис. 2. Лінія 14 породи полтавська глиняста (материнська форма)

Рис. 3. „Фермерські півники” – гібрид Г2×14

Курчата вирощувалися з дотриманням нормативних параметрів утримання, параметри мікроклімату, фронт годівлі й напування, режим освітлення, щільність посадки курчат всіх груп були однаковими. Годівлю курчат здійснювали вволю повнораціонним комбікормом для вирощування ремонтного молодняку. Термін відгодівлі складав 12 тижнів. Для оцінки росту та розвитку півників на відгодівлі проводили їх потижневе зважування. При оцінці курчат було обчислено ряд індексів, які дозволяють охарактеризувати зміни живої маси курчат, інтенсивність росту та формування м'язів молодняку [4].

За результатами відгодівлі самців встановлено відповідність нового вітчизняного гібрида м'ясо-яєчному напряму продуктивності та підтверджено можливість отримання нового продукту – «фермерських» півників.

Результати зважування батьківських форм та гібрида наведено в таблиці.

Таблиця. Параметри інтенсивності росту півників піддослідних груп

Показники	Група птиці		
	К1	К2	Д
Жива маса у віці 12 тижнів, г	3337,7±48,7	1643,9±26,7 ^{a2, b2}	2532,3±43,1 ^{b2}
Збереженість, %:	98,3	96,7	100,0
СП – середньодобовий приріст живої маси, г	39,2	19,1	29,6
ВП – відносний приріст живої маси, %	72,0	37,6	55,5
Δt – індекс інтенсивності формування маси тіла	0,92	0,78	0,90
ІР – індекс рівномірності росту	20,37	10,69	15,55
ІН – індекс напруги росту	0,50	0,40	0,48

Примітка. ^{a2}p≤0,001 – статистична значимість різниці між батьківською (Г2) та материнською (14) формами; ^{b2}p≤0,001 – статистична значимість різниці між батьківською лінією (Г2) та гібридом (Г2х14); ^{b2}p≤0,001 – статистична значимість різниці між материнською формою (14) та гібридом (Г2×14).

Згідно із отриманими даними, максимальну живу масу, у 12-тижневому віці мали півники батьківської лінії Г2 (3337,7 г). Півники породи полтавська глиняста вірогідно (p≤0,001) поступалися батьківській формі (1643,9 г). Гібридні півники, за живою масою, займали проміжне значення 2532,3 г, тобто вірогідно поступалися батьківській та вірогідно переважали материнську форми.

Поряд із цим, встановлено перевагу гібридного молодняку (100 %) за збереженістю над обома вихідними формами, відповідно для батьківської та материнської 98,3 та 96,7 %.

Разом із живою масою проведено порівняльний аналіз індексів, які дозволяють охарактеризувати онтогенетичні зміни живої маси дослідної птиці за показниками інтенсивність, рівномірність та напруга росту (див. табл.).

Відповідно до отриманих результатів підтверджено проміжне значення гібридних півників по відношенню до батьківської та материнської форм.

Так, середньодобовий приріст гібридів встановлено на рівні 29,6 г проти 39,2 та 19,1 г у батьківських форм. Подібну тенденцію встановлено і для показника відносного приросту живої маси 55,5 %, проти відповідно 72,0 та 37,6 %.

Не зважаючи на це, встановлено значну подібність між гібридами та батьківською формою за показниками інтенсивності формування маси тіла (0,9; 0,92) і індексом напруги росту (0,48; 0,50).

Проведений порівняльний аналіз живої маси та показників її формування при відгодівлі півників нового вітчизняного гібрида курей м'ясо-яєчного напряму продуктивності засвідчив, що отриманий гібрид має проміжну живу масу у порівнянні із вихідними формами та не вірогідно поступається батьківській лінії за інтенсивністю та напругою росту маси тіла.

Висновки. Нове гібридне поєднання курей комбінованого типу продуктивності характеризуються високою життєздатністю молодняка (збереженість 100% проти 96,7-98,3% у вихідних форм) та живою масою при відгодівлі 12-тижневих півників (2532,3 г проти 3337,7 г). Гібридні півники вірогідно не відрізняються від батьківської форми за показниками інтенсивності (0,9 проти 0,92) та напруги росту (0,48; 0,50) живої маси.

Список використаних джерел

1. Державна Служба Статистики України [Електронний ресурс]. URL: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm
2. Захарченко О. П. Господарсько корисні ознаки м'ясо-яєчних курей бірківської популяції / О.П. Захарченко // Птахівництво: Міжвід. наук. темат. зб. / ІП НААН. – Харків, 2010. – Вип. 65. – С. 47–52.
3. Катеринич О. Національне надбання «Полтавська глиняста» / О. Катеринич, С. Руда, І. Подстрешна // Агробізнес сьогодні. – 2011. – № 15–16. – С. 48–49.
4. Коваленко В. П. Сучасні методи оцінки і прогнозування закономірностей онтогенезу тварин і птиці / В. П. Коваленко, Т. І. Нежлукченко, С. Я. Плоткін // Вісник аграрної науки, 2008. – № 2. – С.40 – 45.

References

1. Derzhavna Sluzhba Statystyky Ukrayiny [Internet]. URL: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm
2. Zakharchenko OP. Economically useful features in meat-egg hens of Borki population. Ptakhivnytstvo: Mizhvid. nauk. temat. zb. IP NAAN. Kharkiv, 2010. 65: 47–52.
3. Katerynych O, Ruda S, Podstryeshna I. National asset «Poltavska Glynyasta». Ahrobiznes s'ohodni. 2011. 15-16: 48–49.
4. Kovalenko VP, Nezhlukchenko TI, Plotkin SYa. Modern methods of assessment and prediction of ontogenic patterns in animals and birds. Visnyk ahrarnoyi nauky. 2008. 2: 40 – 45.

ИНТЕНСИВНОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ ЖИВОЙ МАССЫ ПРИ ОТКОРМЕ «ФЕРМЕРСКИХ» ПЕТУШКОВ НОВОГО ОТЕЧЕСТВЕННОГО МЯСО-ЯИЧНОГО ГИБРИДА

О.А. Катеринич, С.Н. Панькова, О.П. Захарченко
Государственная опытная станция птицеводства НААН

Ключевые слова: куры, гибрид, выходные формы, интенсивность формирования

В Институте птицеводства НААН выведены популяции мясо-яичных кур с различной окраской оперения, которые пользуются большим спросом у владельцев приусадебных и фермерских хозяйств благодаря комбинированному типу продуктивности, высокой жизнеспособности птицы и привлекательному внешнему виду. Хорошо выраженный двойной тип продуктивности и высокие адаптивные качества этой птицы способствуют использованию ее в качестве отцовской формы для получения мясо-яичных гибридов. В качестве материнской формы для получения гибридов комбинированного типа могут использоваться куры аборигенной породы «Полтавская глинистая».

Проведен сравнительный анализ живой массы и показателей ее формирования при откорме петушков нового отечественного гибрида кур мясо-яичного направления продуктивности. Полученный гибрид имеет промежуточную живую массу по сравнению с исходными формами, но не достоверно уступает отцовской линии по интенсивности (0,9; 0,92) и напряженности роста (0,48; 0,50) массы тела. Гибрид характеризуется высокой жизнеспособностью молодняка (сохранность 100% против 96,7-98,3% в исходных формах) и живой массой при откорме 12-недельных петушков (2532,3 г).

Цель исследований – определение живой массы и показателей ее формирования при откорме петушков нового отечественного мясо-яичного гибрида.

Материал, методы. Исследования проведены на экспериментальной ферме "Сохранение государственного генофонда птицы" Государственной опытной станции птицеводства НААН, с использованием 3 групп: отцовская линия Г2 породы плимутрок белый; материнская (14) породы полтавская глинистая; гибрид Г2х14. Срок выращивания – 12 недель.

Результаты исследований. Согласно полученным данным, максимальную живую массу, в 12-недельном возрасте имели петушки родительской линии Г2 (3337,7 г). Петушки породы полтавская глинистая достоверно ($p \leq 0,001$) уступали отцовской форме (1643,9 г). Гибриды по живой массе занимали промежуточное значение 2532,3 г, то есть достоверно уступали родительской форме и достоверно превосходили материнскую. Вместе с этим установлено преимущество гибридного молодняка (100%) за сохранностью над обеими исходными формами (98,3 и 96,7%). Среднесуточный прирост гибридов установлен на уровне 29,6 г против 39,2 и 19,1 г в родительских формах. Подобная тенденция установлена и для показателя относительного прироста живой массы 55,5% (72,0 и 37,6%).

Выводы. Новое гибридное сочетание кур комбинированного типа продуктивности имеет высокую сохранность молодняка, 100% по сравнению с родителями (96,7-98,3%) и живую массу при откорме за 12 недель (2532,3 г). Гибридные петушки достоверно не отличаются от отцовской формы по показателям интенсивности (0,9; 0,92) и напряженности роста (0,48; 0,50) живой массы.

FORMATION INTENSITY OF LIVE WEIGHT WHILE FATTENING OF "FARM ROOSTERS" OF A NEW DOMESTIC MEAT-EGG HYBRID

Katerinich O. A., Pankova S. N., Zakharchenko O. P.
State Poultry Experiment Station NAAS

Keywords: hens, hybrid, original forms, formation intensity

The Institute of Poultry of NAAS bred populations of meat-egg hens with different pigmentation of feathers, which are in great demand from owners of homesteads and farms due to combined productivity, high viability of birds and attractive appearance. A pronounced productivity of double type and high adaptive features of this bird enable using it as the paternal form for meat-egg hybrids. The native breed Poltavskaya Glinistaya can be used as a maternal form for generating dual-purpose hybrids.

Live weight and parameters of its formation while fattening roosters of a new domestic meat-egg hybrid were analyzed. The live weight of the hybrid is intermediate compared to the original forms, but not significantly inferior to the paternal line by intensity (0.9, 0.92) and growth rate (0.48, 0.50) of body weight. The hybrid is characterized by high viability of young stock (survivability of 100% vs. 96.7-98.3% in the original forms) and live weight upon fattening of 12-week roosters (2532.3 g).

Study Aim – to determine live weight and parameters of its formation while fattening of roosters of a new domestic meat-egg hybrid.

Material, Methods. The studies were conducted on an experiment farm "Preservation of the State Poultry Gene Pool" of the State Poultry Experiment Station of NAAS, using 3 groups: paternal line G2 of White Plymouth Rock breed, maternal line (14) of Poltavskaya Glinistaya breed, and hybrid G2x14. The length of rearing was 12 weeks.

Study Results. According to the data obtained, males of the parental line G2 had the maximum live weight at the age of 12 weeks (3337.7 g). Males of Poltavskaya Glinistaya breed were significantly ($p \leq 0.001$) inferior to the paternal form (1643.9 g). Hybrids, in terms of live weight, occupied the intermediate place of 2532.3 g, that were significantly inferior to the paternal form

and significantly superior to the maternal form. At the same time we established the benefit of hybrid young stock in terms of survivability (100%) over the both original forms (98.3 and 96.7%). The average daily gain of hybrids was determined as 29.6 g vs. 39.2 g and 19.1 g in the parental forms. A similar trend was recorded for the relative gain in live weight - 55.5% (72.0% and 37.6%).

Conclusions. The new hybrid with combined productivity has the high survivability of young stock of 100% compared with their parents (96.7-98.3%) and live weight after 12-week fattening (2532.3 g). Hybrid roosters were not significantly different from the paternal form in terms of intensity (0.9, 0.92) and growth rate (0.48, 0.50) of live weight.

УДК 636.92

ВИКОРИСТАННЯ ПРЕМІКСІВ З ПІДВИЩЕНИМ ВМІСТОМ КОБАЛЬТУ, МІДІ І ЙОДУ ПРИ ІНТЕНСИВНІЙ ВІДГОДІВЛІ СВИНЕЙ

Ляшенко В. М., Вінтоняк В. М., Слипанюк О. В.

Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція ІСГКР НААН

Вивчено вплив преміксів з підвищеним вмістом кобальту, міді і йоду на показники продуктивності, конверсію корму, відгодівельні та м'ясні показники при інтенсивній відгодівлі свиней. Виявлено позитивний ефект додаткового введення в склад преміксу 15 % даних мікроелементів. Середньодобові прирости зросли на 8,7–9,0 %, зменшились затрати кормів на 9,1 %, забійний вихід підвищився на 1,7–2,4 %, вихід туші – на 1,5–1,9 %.

Ключові слова: премікси, кобальт, мідь, йод, повнораціонні комбікорми, продуктивність

Постановка проблеми. У системі живлення сільськогосподарських тварин завжди була і надалі залишається актуальною проблема повноцінності їх раціонів, вдосконалення механізмів живлення з урахуванням сучасних досягнень фізіології та біохімії. У цьому контексті особливе значення належить мінеральним речовинам, які мають надзвичайний вплив, хоча самі і не володіють ні пластичними, ні енергетичними властивостями [5, 6].

На Прикарпатті основні фуражні інгредієнти раціонів є високодефіцитними за окремими мінеральними речовинами. Тому рівень цього дефіциту варто дослідити та забезпечити годівлю свиней з включенням до неї преміксів, збалансованих солями цих мінеральних елементів [5, 9]. Івано-Франківська область характеризується нестачею мікроелементів: цинку, марганцю, міді, а особливо кобальту та йоду, які відносяться до основних життєво необхідних речовин, що пов'язані з дією гормонів, ферментів і вітамінів, які беруть активну участь в обмінних процесах, а значить сприяють підвищенню продуктивності [1, 9]. Мікроелементи цинк і мідь класифікують як есенційні та важкі метали. Водночас залежно від концентрації цих елементів у різних біологічних об'єктах (грунті, рослинах, продукції тваринництва) їх позиціонують як біотичні, біофільні або токсичні за впливом на організм тварин і людини [8].

Кормові добавки і премікси, що випускаються за загальноприйнятими рецептами, враховують лише загальну мікроелементну ситуацію, а не в даному випадку, що склалася стосовно Західної біогеохімічної зони (3, 4). На нашу думку, білково-вітамінно-мінеральні добавки і премікси за стандартною рецептурою для свиней недостатньо ефективні. Передусім, у них не враховані особливості біогеохімічних провінцій, які впливають на хімічний склад кормових культур і фізіологічний стан тварин [3, 5, 6].